

Hjorteviltmøte

2026

Avdeling landbruk og
natur

Rørø og Os
kommuner
Rossen jñh Os tjelth

Visjon: ***Robuste bestander i en natur i endring***

Hovedmål:

Utvikle en langsiktig høstningskultur som setter dyra som er igjen etter jakta i sentrum, fremfor kun fokus på jaktutbytte

Strategi for forvaltning av hjortevilt

2026–2030

De fem satsingsområdene

- **Grenseløs forvaltning:** Samarbeid på tvers av kommuner og administrative grense
- **Arealbrukskonflikter:** Dempe konflikter knyttet til infrastruktur, skog- og jordbruk
- **Vilthelse:** Sikre god dyrevelferd og hindre spredning av sykdommer
- **Fremtidens jaktutøvelse:** Sikre samfunnsaksept, etikk og fokus på bestandens sammensetning
- **Hjortevilt som næring:** Tilrettelegge for lokal vediskapning, jaktprodukter og viltkjøtt

Bakgrunn og dagens status

- **Historisk vekst:** Jaktuttaket har økt voldsomt. I 1920 ble det felt 13.000 elg, hjort og rådyr – i 2021 var tallet økt til 117.000
- **Bekymringsfull trend:** Det siste tiåret har både bestandstettheten og dyrenes kondisjon sunket, spesielt for elg i sør (men også områder rundt oss)
- **Hjorten på topp:** Hjorten fortsetter å øke i utbredelse og er nå Norges mest tallrike hjorteviltart

Utfordringer – Areal og viltpåkjørsler

- **Fragmentering:** Nedbygging og infrastruktur splitter opp leveområder og naturlige trekkruiter
- **Viltpåkjørsler:** En av vår tids største utfordringer. Rådyr – registret over 10.000 hendelser på veg og bane i 2025
- **Økonomisk press:** Kommunenes utgifter til ettersøk av skadet vilt er mange steder langt høyere enn inntektene til kommunalt viltfond

Utfordring – Klima og vilthelse

- **Klimaendringer:** Varmere, våtere og villere vær utfordrer særlig elg og villrein, som er tilpasset kaldt og tørt klima
- **Parasitter og sykdom:**
Klimaendringer fører til økt spredning av flått og hjortelusflue, samt nye sykdommer som blåtungevirus
- **Løsning:** Det beste tiltaket mot sykdommer er å holde bestandene på et tetthetsnivå som er optimalt tilpasset den lokale mattilgangen

Jakt og samfunnsutvikling

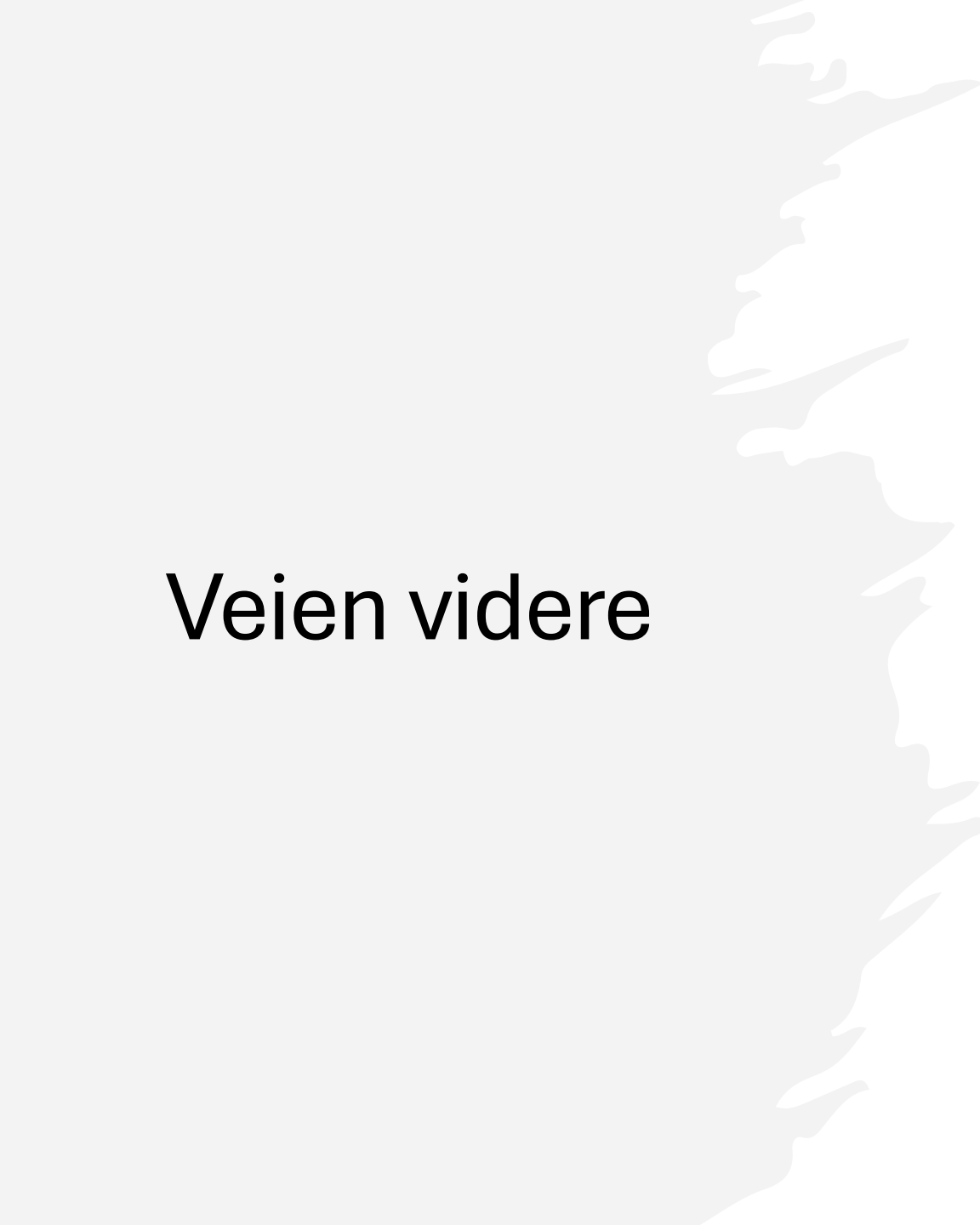
- **Generelt god aksept:** Det er fortsatt stor støtte i befolkningen for jakt, men det krever fokus på høy etikk og dyrevelferd
- **Eldresjokk blant jegere:** Rekrutteringen svikter. Fra 2013 til 2023 sank antall jegere under 30 år, mens gruppen over 50 år økte fra 40.000 til 47.000.

Verdiskapning og næring

- **Milliardindustri:** Jegernes samlede forbruk knyttet til storviltjakt utgjør over 1,4 milliarder årlig
- **Kjøttverdi:** AgriAnalyse anslår at verdipotensialet for viltkjøtt utgjør 500 millioner per år

Veien videre

- **Ny viltressurslov (2026):** Gir kommunene en større og bedre verktøykasse for lokal styring
- 2026: Samfunnsøkonomisk analyse av dyrepåkjørsler(*høringssvar sendt fra kommunen*)
- 2027: Veileder for robuste bestander og tiltakspakke for viltkjøtt
- 2028: Revisjon av hjorteviltforskriften

Viltressursloven

- Ny viltressurslov og tilhørende forskrifter trådte i kraft 1. juli 2026
- Mange regler videreføres, men flere bestemmelser er presisert og modernisert
- Fokus på dyrevelferd, forsvarlig jaktutøvelse og tydeligere regler

Drone

- Fremdeles forbudt å benytte drone til å lokalisere, forfølge eller påvirke vilt under jakt

Nye unntak

- Drone kan brukes ved jaktlig ettersøk av skadet storvilt med jakttid
- Kommunen, grunneier og politi skal varsles.
- Politi tlf: 02800

Drone er et hjelpemiddel, men erstatter ikke ettersøkshunden

Lys og termiske siktemidler

- Håndholdte termiske kikkerter og spottere er lovlig
- Termisk siktemiddel kan tillates ved hjortejakt i åpent terreng, dersom kommunen åpner for dette i forskrift
- Synlig lys og termiske siktemidler tillates ved jakt på rødrev i åpent terreng eller ved åteplass.
- Synlig lys kan brukes ved umiddelbar kontroll av skudstedet etter skudd, før et eventuelt ettersøk starter

Hund

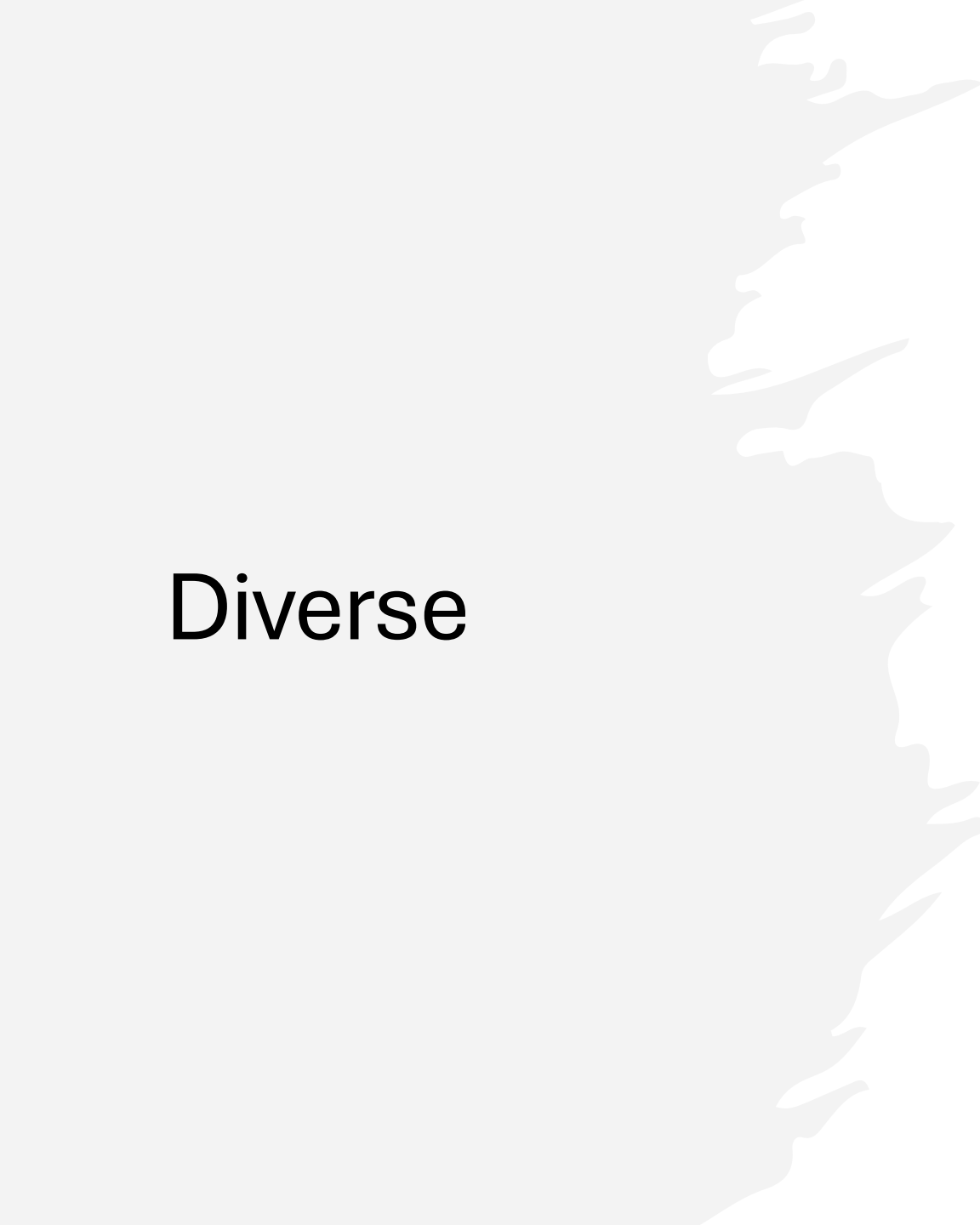
- «Løs på drevet halsende → drivende hunder
- Kortbeinte drivende hunder (maks 41 cm mankehøyde) tillates på elg
- Maksimalt 2 løse hunder kan slippes samtidig på samme vilt(unntak for fuglehunder)
- Kravet om tilgang til godkjent ettersøkshund ved jakt på elg, hjort og rådyr videreføres.

Avspilling av lokkelyder

- Ikke tillatt å benytte lokkelyder –
båndopptak, NJFF lokkeapp o.l.

Diverse

- Etablert tydeligere skille mellom jakt, felling, og offentlig ettersøk.
- Kommunen har ansvar for håndtering av alt skadet vilt, ikke bare hjortevilt
- Krav om merking av feller – fra navn til jegernummer og viltmyndighetens telefonnummer

Kommunale målsettinger for hjorteviltforvaltningen i Røros og Os kommuner

Overordnede mål for forvaltningen

- **Bærekraft og avkastning:** Sikre bestandens produktivitet og artsmangfold, og legge til rette for lokal, bærekraftig jakt og næring
- **Kunnskapsbasert:** Forvaltningen skal være tydelig, forutsigbar og bygge på solid kunnskap og lokal erfaring
- **Bestandens sammensetning:** Jobbe for en mest mulig naturlig demografi og en eldre/høy gjennomsnittsalder i bestandene
- **Økosystembasert:** Fokuserer på kvalitet og egenskaper til de individene som står igjen i skogen etter endt jakt

Elgforvaltning – Status og utfordringer

- **Bestandsutvikling:** Elgbestanden har økt over tid, og det har vært nødvendig med høye kvoter.
- **Kritisk beitesituasjon:** Beitetaksten viser et for høyt beitepress(Overvåkningstakst)
- **Ernæring og bæreevne:** Røros operer helt på grensa av sin ernæringsmessige bæreevne (0,6 elg pr km²) (NIBIO). Bestanden bør holdes stabil eller reduseres for å unngå forringelse av skogen
- **Kondisjon:** Kalvevekker er stabile, men under ønsket nivå. Ungdyrvektene viser en svak nedgang.

Elgforvaltning – Mål og virkemidler (2026-2029)

- **Jaktuttak:** Økes på kort sikt til et snitt på 400 felt elg. (Nytt minsteareal vedtatt)
- **Avskytningsprofil** – skifte mot yngre dyr
 - Kalv: Økes fra ca. 35 % til 45-50 %
 - Ungdyr: Stabiliseres på 20-30 %
 - Voksne okser: Senkes til 15 %
 - Voksne kyr: Stabiliseres på 15 %
- Spare de beste produksjonsdyrene (kyr i alderen 5-10 år, okser fra 4 år og oppover) for å sikre tidlig kalving og høyere kalvevekter

Forvaltning av rådyr og hjort

- Rådyr – Snu trenden i uttaket:
 - Bestanden har økt - selvsagt årlige svingninger pga. snø og påkjørsler
 - Mål: Øke uttaket av kje/kalv til 50-60 %
 - Virkemiddel: Senke uttaket av voksne bukker (historisk har uttaket vært ca. 40 %)
 - Beholde kvotefri jakt i valdene for å sikre helhetlig forvaltning

Forvaltning av rådyr og hjort

- Hjort – en bestand i anmarsj
 - Bestanden er foreløpig liten, men det må forventes økning
 - Jaktuttak skal rettes mot yngre årsklasser for å spare voksne produksjonsdyr

Benstrekk og kaffe

Informasjonsskriv

- Ingen krav om innlevering av kjever – oppfordrer valdene til å eget system på kontroll av kjever.
- CWD prøver kan tas av dyr med avvikende adferd – kontakt kommunen
- Sett og skutt – rapporter hver dag! Legg inn så mange opplysninger som mulig i appen.
- Alle dyr **skal** veies samme dag og denne vekten legges inn

Skadeskyting og ettersøkshund

- All skadeskyting, eller mistanke om skadeskyting, skal uten unntak varsles viltansvarlig på telefon samme dag/kveld. Det er skytter som skal varsle kommunen.
- Skytter, sammen med jaktleder, skal sende inn digitalt skjema for registrering av skudd mot dyr – *gjennomgang av utfylling*
- Kommunen avgjør videre hvordan ettersøket skal organiseres og når et pålagt ettersøk kan avsluttes.
- Ved bruk av kunstig lys og drone – kommunen skal varsles.
- Alle jaktlag eller enkeltjegere skal ha tilgang på ettersøkshund

Ved påskyting av storvilt

- Ettersøkekvipasje skal kontaktes umiddelbart.
- Det skal gjennomføres en grundig skuddplassundersøkelse.
- Funn på skuddplassen og informasjon fra skytter danner grunnlaget for videre ettersøk

Friskmelding krever sikker dokumentasjon

- Manglende funn på skuddplassen betyr ikke nødvendigvis bomskudd.
- Dyret skal spores til det foreligger et tilstrekkelig grunnlag for å vurdere om det er skadet eller uskadd.
- Funn av blod, hår eller andre fragmenter utelukker friskmelding.

Høy terskel for friskmelding

- Friskmelding er et stort ansvar og krever erfaring.
- Enkelte treff, spesielt vomtreff uten gjennomskyting, kan være svært vanskelig å avdekke.
- Friskmelding bør bare skje når det med stor sikkerhet kan dokumenteres at dyret ikke er truffet.

Ved tvil – behandle dyret som skadet

- Den minste mistanke om skade innebærer at dyret ikke skal friskmeldes.
- Dersom dyret ikke er funnet samme dag, skal kommunen varsles og videre ettersøk vurderes

Viktigste budskap:

Ikke friskmeld et dyr uten sikker dokumentasjon. Ved tvil skal ettersøket fortsette

ETTERSØK

« Vi har fulgt elgen i flere km, den går fint i motbakker, vi kan ikke skjønne at den er så hardt skadet. Det var bare noe blod i starten»

«Nå har vi fulgt elgen i to dager, den har tydeligvis sluttet å blø. Her bør kommunen bare avslutte ettersøket»

«Elgen falt rett ned i smellen, men reiste seg etter 10 min og forsvant. Vi har hatt løshund etter den, men kan ikke finne den. Når kan vi jakte på nye dyr?»

Skadeskyting

- Alle ansvarsbevisste jegere setter sin jeger-ære i å felle viltet på en skikkelig måte → men alle jegere som jakter mye vil før eller senere komme i en situasjon hvor de skadeskyter et dyr
- Det er da viktig på forhånd å ha satt seg inn i rutinene ved skadeskyting, og vite hva en sal gjøre for å optimalisere muligheten for å minimere dyrelidelsene i størst mulig grad.

Trening

- Jegere som skyter mindre enn 50 treningsskudd i året har mer enn dobbelt så stor sjanse for bom eller skadeskyting, enn jegere som skyter mellom 100 og 150 treningsskudd.(Bedre hjortejakt 2023)
- Ikke tren liggende – skyt sittende eller stående – gå feltrunde!

På jakt

- Finn en god kystestilling en kjenner seg komfortabel med
- Vær mentalt forberedte og i «jaktmodus»
- Tenk gjennom egne begrensninger i skyteferdighet i de ulike skytestillingene
- Ikke skyt på dyr i bevegelse eller dyr som står med for spiss vinkel
- Holde igjen skuddet dersom de kjenner deg ukomfortabel

Når skudd er avfyrt

- Sitt i ro i minst 5 min, se og lytt, og vær klar dersom dyret reiser seg.
- Gå frem og sku den forstørrelsen på kikkerten, vær klar.
- Koble hunden så fort som mulig, for å hindre at hunden drar etter påskutt dyr(viktigere enn å sitte i ro i 5 min)
- Merk stedet der du sto/satt/lå da skuddet ble avfyrt
- Avslutt jakt på andre dyr

På skuddplassen – dyret ligger ikke der

- Finn stedet og merk av
- Tråkk minst mulig rundt på skuddplassen – sørg for at resten av jaktlaget ikke «surrer rundt» og leter etter spor
- Let etter sportegn på treff – hår, blod, beinspilter o.l.
- Tilkall ettersøkshund!

Ettersøkekvipasje – intervju med skytter

Ettersøksjeger - ansvar

- Antall skudd?
- Falt dyret i skuddet?
- Forsvant dyret langsomt eller raskt?
- Stoppet dyret og så seg tilbake under flukten?
- Løp det på alle fire ben?
- Hvilket type dyr og hvor mange?

Funn på skuddplass og skuddtegn

Bogskudd, treff i lunger eller hjerte	
Skuddtegn	Flykter i meget stor fart, ofte med senket hode
Skuddplass	Luftbobleblandet blod. Lungebiter
Utføring av ettersøket	Normalt ganske enkelt ettersøk Vanligvis tilstrekkelig med sporhund – sporing frem til dødt dyr Ved dårlig lungetreff kan dyret gå langt og leve ganske lenge
Ventetid	Minst 1 time

Treff i buk – vom, lever, nyre, milt og tarmar	
Skuddtegn	Krum rygg, trekker seg krampeaktig sammen Vom: Som regel moderat fart Lever og milt: Kan forlate plassen i høy hastighet Nyrer: Dette som oftest i smellen, for så å reise seg igjen Tarmar: Slår ofte bakover med beina
Skuddplass	Vom- eller tarminnhold, deler av vom, lever, nyrer, milt, tarmar
Blod	Vom: Karakteristisk smak og lukt Lever: Bitter smak
Utføring av ettersøk	Vanligvis middels vanskelig ettersøk Må ha en god sporhund, bør også ha stillende løshund
Ventetid	Avgjørende å vente minst 3 timer

Funn på skuddplass og skuddtegn

Andre treff – fram og bakfot, hode, hals, ryggtagg	
Skuddtegn	Framfot: Løper med høyt hode. Kan snuble/falle i starten, deretter hurtig flukt Ryggtagg: «Slått til jorden», kan ligge en stund, deretter sprelle med føttene. Dyret vil reise seg igjen og forlate skuddstedet Hode og kjeve: Detter ofte rett ned i skuddet og deretter raskt opp og løper skjelvende. Rister ofte på hodet Bakfot/lår: Kan sparke kraftig bakover.
Skuddplass	Fram og bakfot: Beinfliser som er runde på ut- og innsiden. Brusk fra ledd. Ofte lite blod, gråhvit beinmarg, kjøttbiter Ryggtagg: Tynnveggede beinsplinter med porøst indre. Hode/kjeve: Tenner eller deler og fliser med emalje. Vevsbiter fra tunga, plateformet brusk fra mulen. Bakfot/lår: Beinfliser. Kjøttbiter
Blod	Blod som ikke er luneblod eller blod fra vom/tarmer
Utføring av ettersøk	Ofte svært vanskelig ettersøk. Må ha en god sporhund, ofte avgjørende med stillende løshund
Ventetid	Ettersøket kan vanligvis starte ganske raskt

Mulig bomskudd	
Skuddtegn	Dyret blir ofte stående etter at en har skutt på det Etter en kort flukt kan dyret stoppe og kikke, for deretter å løpe videre Må ha kontrollsøk. KAN VÆRE TRUFFET

Påskyting på kveld og konflikt med ventetiden

- Selv om et blir mørkt snart – vent den tiden du skal!
- Undersøk skuddstedet med kunstig lys – varsle kommunen
- En ettersøksjeger kan oppleve pres fra jeger/jaktlaget om å starte ettersøket raskere enn det som er forsvarlig
- Noen jegere vil komme seg fortest mulig hjem – send de da hjem

Eventuelt friskemeling

- Et påskutt dyr kan ikke friskemeldes uten at det har vært sporet av en erfaren ettersøkshund. Ettersøksjegeren skal spore så lenge at han/hun kan gjøre seg opp en kvalifisert vurdering om dyret kan anses som skadet eller om det er bomskudd.
- Blir det gjort funn av blod eller fragmenter fra dyret kan dyret ikke friskemeldes – «sikkert ikke så hardt skadet»

Ettersøksjegerens ansvar og når ettersøket blir for krevende

- Ettersøksjegeren har et stort ansvar – må ha genuin interesse for faget og på eget initiativ tilegne seg teoretisk og praktisk kunnskap og ferdigheter
- Tren deg selv og hunden
- Ettersøk er et fag en aldri blir utlært i
- Alle har sine begrensinger, dårlige dager
- Ta kontakt med andre ekvipasjer, be om bistand, vær ydmyk
- Hvilken ekvipasje som lykkes har ikke noe å si – det viktigste er at dyrelidelsen avsluttes raskest mulig

PÅSKYTING AV HJORTEVILT

Før du skyter:

Merk deg hvor dyret står slik at skuddplassen kan finnes igjen.

Etter å ha skutt:

I alle situasjoner:

- Sitt alltid i ro i minst 5 minutter
- Vær klar til et evt. oppfølgingsskudd.
- Skru ned forstørrelsen på kikkerten før du går fram mot dyret.

- Dersom dyret faller til jorden som truffet av lynet:

Dyret kan plutselig reise seg og stikke av. Vær på vakt, gå fram mot dyret, og vær klar til å skyte.

- Dersom dyret faller innen synshold:

Gå fram mot dyret, og vær klar til å skyte. Dyret kan fortsatt være i live.

- Dersom dyret som er påskutt forsvinner:

1. Ikke gå etter dyret.
2. Merk stedet du skjøt fra, finn skuddplassen og merk denne.

- Dersom du finner lungeblod eller lungebiter på skuddplassen:

- Gå stille og forsiktig etter dyret, men godt til side for sporet.
- Finner du ikke dyret innen ca. 150 meter fra skuddstedet, snu, gå tilbake og tilkall ettersøksekvipasjen. Ikke trakk på eller rundt skuddplassen.

- Dersom du IKKE finner lungeblod eller lungebiter på skuddplassen:

- Ikke gå etter det påskutte dyret.
- Tilkall ettersøksekvipasjen . Ikke trakk på eller rundt skuddplassen.

- Dersom du ikke finner skuddplassen eller noe på skuddplassen:

- Ikke gå etter det påskutte dyret.
- Tilkall ettersøksekvipasjen.

Hjortevilt

Viltforvaltningen i kommunen omfatter alle pattedyr, fugler, krypdyr og amfibier. Les nedenfor hvordan du kan bidra til en god viltforvaltning.

Det overordna målet i viltloven og naturmangfoldloven er at viltet og dets leveområde skal forvaltes slik at naturen bevarer sin produktivitet og artsrikdom.

I Os har vi elg, hjort og rådyr. Disse hjorteviltartene er en viktig jaktressurs, men de skaper også utfordringer som viltpåkjørsler og skader på skog og innmark.

Det er kommunen og rettighetshaverne som har ansvaret for den lokale forvaltninga av hjorteviltet. Etter hjorteviltforskriften plikter kommunen å vedta målsettinger for forvaltning og bestandsutvikling av hjorteviltet, og hjorteviltvaldene bruker dette som rammeverk i utarbeidelse og gjennomføring av bestandsplanen.

[Hjorteviltjakta 2026 - Informasjon.pdf\(PDF, 195 kB\)](#)

Send inn skjema for registrering av skudd mot elg

Send inn skjema for registrering av skudd mot rådyr eller hjort

<https://www.os.kommune.no/tjenester/landbruk-og-natur/skog-og-utmark/vilt-og-jakt/hjortevilt/>

E-3011 - Elgku

